

ZAMONAVIY PEDAGOGNING MAHORATINI RIVOJLANTIRISH YO‘LLARI

Termiz iqtisodiyot va servis universiteti

2-24 guruh talabasi

Bahromova Charos Shavkatovna

Ilmiy rahbar: **Norqobilova Rayhona**

Annotatsiya: Ushbu maqolada zamonaviy pedagoglarning kasbiy mahoratini rivojlantirishning dolzarb masalalari, ularning innovatsion ta’lim jarayonidagi o’rni, shaxsiy va kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish yo‘llari haqida so‘z yuritiladi. Pedagogik faoliyatda kasbiy yondashuv, kommunikativ mahorat, psixologik tayyorgarlik, refleksiya va zamonaviy texnologiyalardan samarali foydalanishning ahamiyati yoritilgan.

Kalit so‘zlar: pedagog mahorati, kasbiy kompetensiya, innovatsion ta’lim, pedagogik refleksiya, kommunikativ malaka.

Kirish

Bugungi kunda ta’lim tizimining tubdan yangilanishi o‘qituvchidan zamonaviy fikrlash, yangicha yondashuv va ijodiy faoliyatni talab etmoqda. Pedagog nafaqat bilim beruvchi, balki o‘quvchi shaxsini har tomonlama rivojlantiruvchi yetakchi sifatida namoyon bo‘lishi zarur. Zamonaviy pedagogning mahorati — bu uning kasbiy tayyorgarligi, shaxsiy fazilatlarini, psixologik tayyorgarligi va pedagogik texnologiyalardan foydalanish ko‘nikmalarining uyg‘unligidir.

Asosiy qism

Pedagog mahoratini rivojlantirish — bu uzluksiz jarayon bo‘lib, o‘qituvchidan doimiy izlanish, o‘z ustida ishlash va o‘zini takomillashtirishni talab etadi. Pedagogik mahoratning muhim jihatlaridan biri kasbiy kompetensiyadir. Kasbiy kompetensiya deganda o‘qituvchining o‘z fani bo‘yicha chuqur bilimga ega bo‘lishi, pedagogik-

psixologik bilimlarni amaliyotda qo'llay bilishi, o'quvchilar bilan samarali muloqot o'rnatish ko'nikmasi va muammoli vaziyatlarda to'g'ri qaror qabul qila olishi tushuniladi.

Zamonaviy pedagogning mahoratini rivojlantirishda innovatsion texnologiyalar alohida o'rin tutadi. Masalan, raqamli ta'lim platformalari (Google Classroom, Moodle, Zoom, Teams) orqali o'qituvchi dars jarayonini interaktiv tarzda tashkil etishi, o'quvchilarni mustaqil fikrlash va tahlil qilishga yo'naltirishi mumkin. Bundan tashqari, STEAM-ta'lim yondashuvi (Science, Technology, Engineering, Art, Mathematics) bugungi kunda pedagogik mahoratni oshirishda eng samarali usullardan biri sifatida e'tirof etilmoqda.

Pedagogik refleksiya — bu o'qituvchining o'z faoliyatini tahlil qilish, xatolarini ko'ra bilish, dars samaradorligini oshirish uchun o'z ustida ishlash jarayonidir. Har bir darsdan so'ng pedagog o'quvchilarning ishtirokini, o'qitish metodlarini baholashi va ularni yanada takomillashtirish yo'llarini aniqlashi zarur. Bu refleksiya jarayoni o'qituvchini professional jihatdan o'sishga undaydi.

Zamonaviy pedagogning kommunikativ mahorati ham muhim ahamiyat kasb etadi. O'qituvchi o'quvchilar, ota-onalar va hamkasblar bilan ijobiy muloqot o'rnatishni bilishi kerak. Kommunikativ madaniyat o'qituvchi obro'sini oshiradi, dars jarayonida ijobiy psixologik muhit yaratishga yordam beradi. Pedagog o'z nutqini aniq, lo'nda va ifodali qilishga e'tibor qaratishi, tanbeh berishda o'quvchi sha'niga zarar yetkazmasligi lozim.

Pedagogning psixologik tayyorgarligi ham kasbiy mahoratning muhim tarkibiy qismidir. O'qituvchi turli xarakterdagi o'quvchilar bilan ishlaydi, shu sababli u sabr-toqat, empatiya, konfliktlarni boshqarish, stressga bardoshlilik kabi sifatlarni rivojlantirishi kerak. Bu fazilatlar pedagogni kasbiy charchashdan asraydi va faoliyatida samaradorlikni ta'minlaydi.

Kasbiy mahoratni oshirishda uzluksiz o'qish, malaka oshirish kurslarida qatnashish, seminar-treninglar, vebinarlar, tajriba almashish dasturlari muhim ahamiyat kasb etadi. Shuningdek, ilg'or xorijiy tajribalarni o'rganish, o'z dars jarayoniga moslashtirish pedagogik innovatsiyalarni rivojlantirishga yordam beradi.

Zamonaviy pedagogning faoliyatida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish muhimdir. Multimedia vositalari, interaktiv doskalar, raqamli laboratoriyalar, onlayn test tizimlari, virtual simulyatorlar o'quvchilarning qiziqishini oshiradi va darsni yanada jonli qiladi. Shu sababli, har bir pedagog axborot texnologiyalarini bilishi va ularni o'z ishiga qo'llay olishi lozim.

Pedagogik etika ham kasbiy mahoratning ajralmas qismidir. O'qituvchi har bir o'quvchiga hurmat bilan munosabatda bo'lishi, adolatli baholashi, o'quvchilarning individual xususiyatlarini inobatga olishi kerak. Shuningdek, pedagog o'z obro'sini saqlash, o'z kasbining sha'nini qadrlash va jamiyatda o'rnak bo'lish mas'uliyatini ham unutmasligi zarur.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy pedagogning mahoratini rivojlantirish uzluksiz o'sish va izlanish jarayonidir. Bugungi ta'lim tizimida o'qituvchi faqat bilim beruvchi emas, balki yosh avlodni fikrlashga, ijodkorlikka, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni anglashga yo'naltiruvchi shaxs sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu sababli, pedagog o'z ustida tinimsiz ishlashi, yangi texnologiyalarni o'zlashtirishi, metodik tajribasini boyitishi va har bir darsni o'quvchi uchun qiziqarli hamda samarali tarzda tashkil etishi lozim. Pedagogik mahoratning yuksak darajasi — ta'lim sifatini oshirish, yosh avlodni barkamol inson qilib tarbiyalashning eng muhim kafolatidir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. G'ulomov M. Pedagogik mahorat asoslari. – Toshkent: O'qituvchi, 2010.
2. Hasanov A. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. – Toshkent: Noshir, 2018.
3. Karimova D. Kasbiy kompetensiya va o'qituvchi faoliyati. – Toshkent, 2016.
4. Yo'ldoshev J. Pedagogik texnologiya nazariyasi. – Toshkent: Fan, 2012.
5. Mavlonova R. Pedagogik mahorat va kommunikatsiya. – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2019.

6. Abdullayeva Q. O'qituvchining zamonaviy darsni tashkil etish kompetensiyasi. – Toshkent, 2020.